RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 18 listopada 2009 roku

ZEW/500/27-1 /2009/AZ

Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

Zwrócił się do mnie z prośbą o pomoc dyrektor jedynego w Polsce Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci z afazją (niedokształcenie mowy, objawiające się problemami w budowaniu wypowiedzi słownych lub zaburzeniami rozumienia mowy). Z uzyskanych od niego informacji wynika, że dzieci te w ramach systemu oświaty nie otrzymują niezbędnej pomocy.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 18 stycznia 2005 roku w sprawie warunków organizowania i kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. Nr 19, poz. 166) w §2 nie daje możliwości organizowania placówek i oddziałów specjalnych dla dzieci i młodzieży z takimi zaburzeniami. Afazja nie mieści się we wskazanych ww. rozporządzeniem deficytach, gdyż jest to zaburzenie specyficzne, często występujące samoistnie – bez połączenia z upośledzeniem umysłowym, niedosłuchem, niepełnosprawnością ruchową, czy zaburzeniami zachowania.

Ponadto § 2 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 18 września 2008 roku w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające, działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072) wskazuje, że orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się w stosunku do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie, wymagającej stosowania specjalnej organizacji procesu nauczania. Przyjęta wykładnia tego przepisu uniemożliwia – jak wynika z uzyskanych informacji – uznanie dzieci z afazją za niepełnosprawne, a przez to

zamyka im możliwość uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydawanego przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne. To z kolei skutkuje niemożnością umieszczenia dziecka z afazją w oddziale specjalnym lub klasie integracyjnej.

Potrzeb specjalistycznego kształcenia dzieci z zaburzeniami mowy w wielu przypadkach nie zaspokoją inne formy pomocy, jak: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne, nauka w klasach wyrównawczych i terapeutycznych, czy też nauczanie indywidualne. Zauważyć także należy, że obowiązujące Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 kwietnia 2007 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562) zezwala na zwolnienie z nauki drugiego języka obcego jedynie uczniów z wadą słuchu, głęboką dysleksją rozwojową, sprzężonymi niepełnosprawnościami i z autyzmem oraz uczniów, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dzieci z afazją nie mogą uzyskać takiego zwolnienia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister z prośbą o podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu umożliwienie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży z afazją oraz zwolnienia z obowiązku nauki drugiego języka obcego.

Z poważaniem

Marek Michalak

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-RP-045-4/09

Warszawa, 2009-12-01

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Panie Ministrze

odpowiadając na pismo Nr [redacted] z dnia 18 listopada 2009 r. uprzejmie informuję, że w chwili obecnej uczniowie przewlekle chorzy, w tym uczniowie z afazją, których stan zdrowia pozwala na uczęszczanie do szkoły ogólnodostępnej lub integracyjnej, posiadają możliwość skorzystania w szkołach z różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Pomoc tę organizuje się na podstawie opinii, wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Opinia ta ma na celu poinformowanie rodziców i dyrektora szkoły o potrzebach emocjonalnych i edukacyjnych dziecka oraz wskazanie warunków, których spełnienie poprawi komfort psychiczny ucznia (istotna może być np. liczebność oddziału, do którego ten uczeń uczęszcza, usytuowanie oddziału w budynku szkolnym lub wyposażenie szkoły w „sprzęt" dostosowany do potrzeb zdrowotnych tego ucznia).
Opinia może zawierać wskazanie do uczęszczania dziecka do klasy integracyjnej, w grupie uczniów pełnosprawnych, lub włączenie go do klasy terapeutycznej, w której na kształcenie uczniów przewidziane są dodatkowe środki finansowe w ramach podziału części oświatowej subwencji ogólnej w formie zwiększonej wagi (P24=0,60). Do klasy terapeutycznej mogą uczęszczać dzieci ze specyficznymi zaburzeniami rozwoju (z niedokształceniem mowy, motoryki, analizatora słuchowego i wzrokowego).

Jednocześnie informuję Pana Ministra, iż 24 listopada br. zakończył prace powołany przez Ministra Edukacji Narodowej w 2008 r. *Zespół ekspertów ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych*, którego zadaniem było wypracowanie propozycji rozwiązań systemowych w zakresie kształcenia i wychowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Obecnie w Ministerstwie Edukacji Narodowej trwają prace nad przygotowaniem projektów rozporządzeń zawierających regulacje dotyczące kształcenia specjalnego oraz poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Po zakończeniu prac, projekty rozporządzeń zostaną przesłane do uzgodnień międzyresortowych oraz do zaopiniowania przez związki zawodowe, w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) i partnerów społecznych.

Z poważaniem

w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
Zbigniew Włodkowski